

10. 5. 2016

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K obraně proti výsledku obchodní veřejné soutěže určovací žalobou

Každého účastníka obchodní veřejné soutěže či jakéhokoli výběrového řízení jistě zajímá, zda a jak se může bránit proti výběru jiného účastníka, který dle jeho názoru uspět neměl. Jednou z možností je domáhat se určení neplatnosti smlouvy, jež byla na základě soutěže uzavřena, která však stejně jako každá určovací žaloba vyvolává otázku aktivní věcné legitimace k jejímu podání a naléhavého právního zájmu na požadovaném určení. Tato otázka přitom nebyla až do nedávného rozhodnutí velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR v jeho judikatuře řešena jednotně. Toto rozhodnutí se sice týká obchodní veřejné soutěže podle obchodního zákoníku, jeho závěry se však uplatní i na veřejnou soutěž o nevhodnější nabídku podle (nového) občanského zákoníku, který úpravu obchodního zákoníku převzal.

Podle § 80 občanského soudního řádu se lze určení, zda tu právní poměr nebo právo je či není, žalobou domáhat jen tehdy, je-li na tom naléhavý právní zájem.

Naléhavý právní zájem o určení právního vztahu nebo práva ve smyslu tohoto ustanovení je dán zejména **tam, kde by bez tohoto určení bylo ohroženo právo žalobce nebo kde by se bez tohoto určení jeho právní postavení stalo nejistým**. Naléhavý právní zájem na požadovaném určení tak vystihuje, zda podání určovací žaloby je efektivním a vhodným prostředkem dosažení ochrany práv žalobce.

V tomto ohledu je třeba jej **odlišit od aktivní věcné legitimace**, s níž bývá v praxi poměrně často zaměňován a která v případě určovací žaloby svědčí tomu, kdo je účasten právního vztahu nebo práva, o něž v řízení jde, nebo jehož právní sféry tento vztah nebo právo dotýká. V případě žaloby o určení neplatnosti právního úkonu pak aktivní věcná legitimace svědčí všem osobám, na jejichž právní postavení by kladné rozhodnutí o žalobě mohlo mít pozitivní dopad.

Právě otázka aktivní věcné legitimace v řízení o určení neplatnosti smlouvy uzavřené na základě obchodní veřejné soutěže byla judikaturou Nejvyššího soudu ČR řešena rozdílně.

Podle § 287 odst. 2 obchodního zákoníku je vyhlášovatel oprávněn odmítnout všechny předložené návrhy, jestliže si toto právo vyhradil v podmínkách soutěže. Identicky upravuje odmítnutí všech nabídek § 1778 odst. 2 (nového) občanského zákoníku.

Pokud vyhlášovatel tohoto práva využije, úspěch žalobce v soudním řízení o určení neplatnosti smlouvy uzavřené s jiným účastníkem soutěže nemůže sám o sobě vést k uzavření smlouvy mezi žalobcem a žalovaným vyhlášovatelem, i kdyby žalobcova nabídka skutečně byla nejvýhodnější a podle pravidel soutěže by měla být takto vyhodnocena. Je tedy otázkou, zda úspěch v řízení a kladné

rozhodnutí o žalobě může mít skutečně příznivý dopad na právní postavení žalobce a zda tato žaloba může být efektivní ochranou jeho práva na uzavření smlouvy, o což mu v soudním řízení jde (pokud se určení nedomáhá jen z principu). Právě v případech, kdy vyhlášovatel nebyl podle pravidel soutěže povinen přijmout žádný z podaných návrhů, byla otázka aktivní věcné legitimace řešena tříčlennými senáty Nejvyššího soudu ČR odlišně.

Velký senát však v rozsudku ve věci spis. zn. 31 Cdo 4001/2013 ze dne 10. února 2016 **restriktivní výklad aktivní věcné legitimace neúspěšného navrhovatele odmítl**. Pokud vyhlášovatel obchodní veřejné soutěže s některým z jejích účastníků smlouvu uzavřel, tak určení její neplatnosti zásadně může mít na právní poměry ostatních účastníků soutěže příznivý dopad. Vyhrazení možnosti odmítnout všechny návrhy v podmínkách soutěže na tom nic nemění, pokud vyhlášovatel toto právo nevyužil a návrh některého z účastníků skutečně akceptoval. Úspěšnému žalobci a případně i dalším neúspěšným účastníkům soutěže se tím totiž otevírá cesta k uzavření smlouvy s vyhlášovatelem.

Lze doplnit, že vyhlášovatel sice stále může všechny nabídky odmítnout, takový budoucí postup však nelze při posuzování aktivní věcné legitimace brát v úvahu. V takovém případě se navíc žalobci a ostatním účastníkům otevírá možnost k účasti v případné nové soutěži a k uzavření smlouvy na jejím základě, zejména pokud vyhlášovatel musí smlouvu uzavřít tímto způsobem.

Kladný dopad rozhodnutí na právní postavení žalobce jakožto předpoklad aktivní věcné legitimace proto **nelze spojovat pouze s existencí práva žalobce na uzavření smlouvy s vyhlášovatelem veřejné soutěže** v případě určení neplatnosti smlouvy uzavřené dříve s jiným účastníkem soutěže.

Naléhavý právní zájem neúspěšného účastníka obchodní veřejné soutěže aktivně věcně legitimovaného k podání žaloby o určení neplatnosti smlouvy uzavřené mezi vyhlášovatelem a jiným účastníkem soutěže pak je v zásadě dán, pokud žalobce nemá jiný právní prostředek, jímž by mohl účinněji bránit svá uzavřenou smlouvou dotčená práva.

Správnost tohoto právního názoru potvrzují též důsledky, k nimž by vedl výklad opačný a na které velký senát rovněž upozornil. Vyhlášovatel by totiž mohl vyloučit soudní přezkum obchodní veřejné soutěže a výběru účastníka, s nímž byla smlouva uzavřena, pouze tím, že by si v jejích podmínkách vyhradil právo odmítnout všechny návrhy, i kdyby toto právo ani nehodlal využít. Takový důsledek pak lze zejména v případě, kdy je vyhlášovatelem soutěže územní samosprávný celek či jiná veřejnoprávní korporace nebo v jiných případech, kdy je tento postup při uzavírání smlouvy obligatorní, těžko přijmout.

Mgr. Jan Pořízek,
advokát

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 368 350

Fax: +420 296 368 351

e-mail: law.office@mn-legal.eu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)